

APPLICATION OF EXPERIMENTAL ANALYSIS OF FUNCTIONAL BEHAVIOR TO DEFINING BEHAVIORAL FUNCTIONS IN CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS

Tatiana GÎRDEVA

clinical psychology master's degree, State University of Moldova

Victoria MAXIMCIUC

Assoc. Prof., PhD, Ion Creangă State Pedagogical University, Chișinău,
Republic of Moldova

Abstract: This article describes the application of an experimental functional analysis of behavior to determine the functions of behavior in a child with autism spectrum disorder (ASD). Problem behavior is always a current aspect in the development, growth and education of children with ASD and is the focus of attention of researchers around the world. Neglecting problem behavior leads to negative outcomes in the development of mental processes, qualities, personality traits and social skills. The research methodology of behavior functions, the development and application of training is a very rigorous process and requires the presence of professional and personal qualities from a specialist, the support, understanding and work of the familiar circle. In this article the relevance of the study is argued, a case of problematic behavior is presented, a methodology for studying the functions of the target behavior, a training model developed and applied using the experimental functional analysis of the behavior. Selecting a strategy for correcting problem behavior is always done taking into account the skills developed in a child with ASD.

Keywords: autism spectrum disorders, problem behavior, functional analysis experimental procedure, behavioral functions, conditions, individual approach.

Actualitatea studiului se datorează mai multor factori: o creștere a numărului de copii cu tulburări din spectrul autismului (TSA); necesitatea creării unui mediu incluziv; comportamentul nedorit creează dificultăți semnificative în dezvoltarea proceselor mentale, a calităților personale și a abilităților sociale. Problemele copiilor cu TSA sunt în permanență în centrul atenției cercetătorilor. Din ce în ce mai mult, se acordă o atenție sporită direcției psihologice și pedagogice a studiului acestei probleme în toate țările lumii (S.S. Morozova [2], N.A. Alonim [5], L.K. Koegel, Koegel R.L [6]). Totuși, cea mai relevantă și importantă este aspectul de corectare a comportamentului problematic la copiii cu TSA, întrucât toți acești copii sunt foarte diferiți, iar manifestarea comportamentului lor țintă depinde de caracteristicile lor psihologice și emoționale individuale: O.I. Lovaas [3], B.F. Skinner [4], O. Meleshkevich [1].

Scopul : studierea și determinarea funcției comportamentului stereotip de „mușcare a mâinii” pe baza unei analize funcționale experimentale a comportamentului.

Obiectivele cercetării: 1) descrierea topografică și funcțională a comportamentului; 2) colectarea datelor ce țin de comportament; 3) determinarea ordinii experimentului; 4) formularea ipotezei și funcției de comportamentale; 5) analiza datelor privind funcția conducătoare a comportamentului; 6) selectarea metodelor de corectare a comportamentului problematic.

Descrierea comportamentului problematic. Participant la experiment, Mark 4 ani și 9 luni. Practică terapia ABA de 3 ori pe săptămână. Copilul are un nivel scăzut de

dezvoltare a abilităților sociale cât și intelectuale. Ca adresare față de un adult, el folosește gestul „bate din palme pe mâna unui adult”. Mark nu are abilități de vorbire, persistă un nivel scăzut de dezvoltare a abilităților de percepție vizuală, cât și a comportamentul pe post de ascultător etc. În terapie nu este utilizat sistemul de comunicare alternativă. În ceea ce privește dezvoltarea motrică, se observă dereglări - în timpul mersului, în timpul mersului copilul chiar poate cădea. În ceea ce privește dezvoltarea senzorială, el preferă să ia diverse obiecte în mână, să simtă, să miroase și să le împrăștie prin încăperea. Abilitățile de auto- deservire sunt la un nivel foarte scăzut. În această sferă de dezvoltare, copilul are nevoie de ajutorul constant al unui adult. Mark preferă puzzle-uri cu animale, desene animate, un telefon în care îi place doar să gliseze în meniu, să sară pe minge. Copilul se mușcă de mâini, acest comportament înrăutățește calitatea vieții copilului, întrucât mușcăturile sunt de intensitate diferită și acest lucru poate duce la apariția bătăturilor și chiar a sângelui.

Descrierea topografică a comportamentului problemă: aduce mâna stângă cu spatele la buze, pocnind, mușcă în 3-4 locuri. Apoi își schimbă mâna și face la fel aceleași mușcăături. Un episod de comportament este considerat încheiat dacă copilul își scoate mâinile din gură și tace timp de 15 secunde.

Descrierea funcțională a comportamentului problemă: în timpul orelor, în timpul vizionării unui desen animat, în timpul dezbrăcării, la darea instrucțiunilor, la deschiderea fermoarului, copilul aduce mâna stângă cu spatele la buze, pocnind, mușcă în 3-4 locuri.

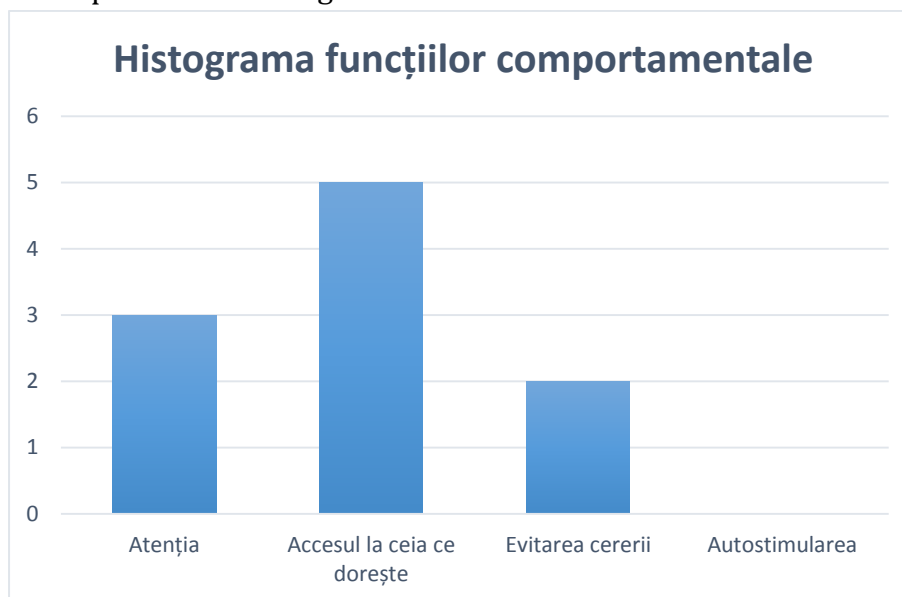
În continuare, analizăm problemele comportamentale. Datele obținute despre comportament sunt prezentate în Tabelul 1.

Tabelul 1
Analiza ABC

Data si ora	Ce s-a întâmplat înainte de comportament?	Ce a făcut copilul?	Cât a durat comportamentul?	Ce s-a întâmplat după comportament?	Funcția comportamentală
12.02.2022 15.00	Mama mănâncă stafide	Copilul a început să țipe și să muște	2-5 s.	Mama a dat stafide	Acces la ceea ce vrei
15.10	Am văzut puzzle-ul meu preferat	Țipete, călcând din picioare, mușcând mâinile	2-3 s.	Terapeutul blocând mâinile copilului	Acces la ceea ce vrei
15.22	Terapeutul ținând o tabletă	Copilul a început să țipe, să împrăștie puzzle-ul, să-și muște mâinile	5 s.	Terapeutul se apropie de Mark și se îmbrățișează	Acces la ceea ce vrei
15.30	Terapeutul dă instrucțiunea „Pune-l?”	Țipă, mușcă mâinile, alunecă de pe scaun	3-4 s.	Terapeutul blocând mâinile copilului	Cere evitarea
15.45	Terapeutul ținând o tabletă	Țipă, mușcă mâinile, aruncă jucării	5 s.	Terapeutul se apropie de Mark și se îmbrățișează	Acces la ceea ce vrei
15.50	Terapeutul a scos o cutie de jucării	Aruncarea jucăriilor către terapeut	4 s.	Terapeutul se apropie de Mark și se îmbrățișează	Atenție
16.02	Terapeutul vorbește cu mama	Copilul țipă, își mușcă mâinile	3 s.	Terapeutul se apropie de Mark și se	Atenție

				îmbrățișează	
16.30	Mama vorbește la telefon	Copil care țipă, mușcă mâinile	3 s.	Mama se apropie de David și se îmbrățișează	Atenție
16.37	Mama mănâncă stafide	Copilul a început să țipe și să muște	2-5 s.	Mama a dat stafide	Acces la ceea ce vrei

În continuare analizăm datele comportamentale sub care antecedente s-a manifestat comportamentul țintă (în număr de câte ori). În mod similar, analizăm consecințele pentru antecedentele de mai sus. Apoi prezentăm datele generalizate despre funcțiile comportamentale în grafic nr. 1.

Histograma 1. Date generalizate despre funcțiile comportamentale.

Ipoteza despre funcția comportamentului problemă: accesul la obiectul sau acțiunile dorite, atenție, evitarea solicitărilor.

Funcția principală a comportamentului problemă este „Accesul la obiectul dorit”, așa cum se poate observa din histograma 1. Indiferent de situație, din factorii de mediu anteriori, Mark manifestă un comportament problematic în majoritatea cazurilor, deoarece vrea să obțină ceea ce își dorește. În acest sens, copilul va învăța ulterior să ceară atenție într-un mod acceptabil din punct de vedere social. Acest lucru va face viața mai ușoară pentru Mark și familia lui. În continuare, prezentăm condițiile procedurii experimentale a analizei experimentale în Tabelul 2.

Tabelul 2
Condițiile procedurii experimentale de analiză experimentală

Condițiile	Antecedente	Reacție	Consecință
Atenție	Lipsa de atenție	R	Acordarea Atenției
Cerință	Cerințe academice	R	Încetarea pretențiilor
Singurătate	Mediu epuizat	R	Fara consecințe

Jocul	Mediu îmbogățit fără cerințe	R	Fara consecințe
Acces	Prevenirea accesului la articole extrem de motivante	R	Returnarea articolului dorit

Procedura pentru prezentarea experimentală de analiză funcțională a fost implementată în clasă. Au fost organizate 5 condiții: 1) acces, 2) singurătate, 3) cerere, 4) joacă, 5) singurătate.

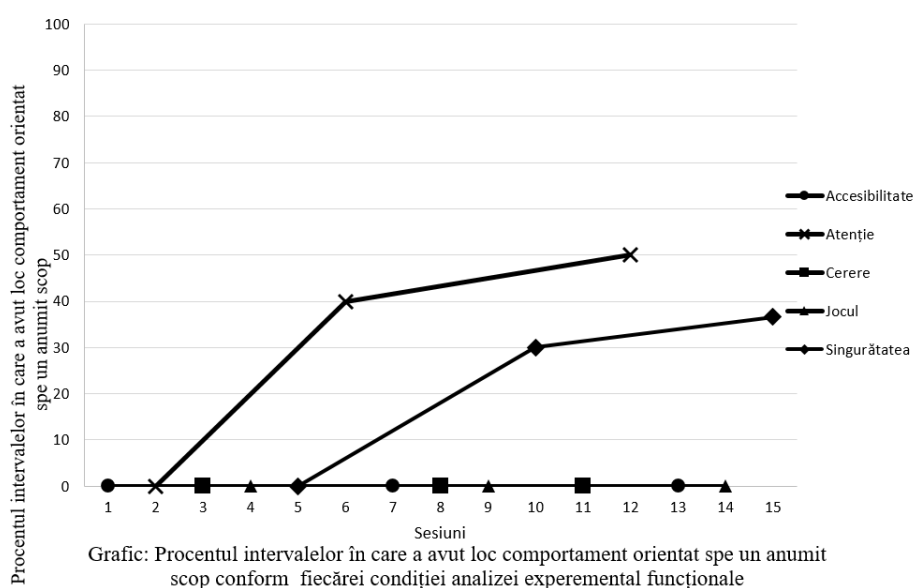
Fiecare dintre condiții a fost efectuată timp de 5 minute și repetată de 3 ori. Secvența este prezentată în tabelul 3.

Tabelul 3

Implementarea condițiilor pentru analiza funcțională experimentală a comportamentului

Secvența 1	Secvența 2	Secvența 3
1. Acces 2. Atenție 3. Cerință 4. Joc 5. Singurătatea	1. Atenție 2. Acces 3. Cerință 4. Joc 5. Singurătatea	1. Cerință 2. Atenție 3. Acces 4. Joc 5. Singurătatea

Prezentăm grafic rezultatele procedurii experimentale de analiză funcțională în graficul 1.

Datele din grafic arată că comportamentul țintă al lui Mark, „Mușcarea mâinii”, a fost cel mai pronunțat în condițiile „Atenție” și „Singurătate”.

Metode de corectare:

1. *Manipularea antecedentelor.* Formare de comunicare funcțională. Această alegere a fost făcută pentru a înlocui comportamentul problemă determinat de anumite condiții motivaționale cu comportamentul comunicativ corect. Metoda este planificată de a fi utilizată deoarece comportamentul de „mușcare a mâinii”, a cărui funcție este „Captarea de Atenție”, poate fi înlocuit cu un răspuns comunicativ alternativ folosind un card PECS.

Îmbogățirea mediului. Alegerea a fost făcută, deoarece în scopul îmbogățirii mediului, stimulentele motivaționale pentru apariția comportamentului țintă sunt reduse. Atunci când se utilizează această metodă, se pot adăuga în mediu stimuli motivaționali suplimentari (jucării, telefon, puzzle). În acest fel, Mark se va concentra pe noi stimuli motivaționali în timp ce adultul este ocupat, iar frecvența comportamentului țintă va scădea.

2. *Formarea unui nou comportament suplimentar.* Este planificată utilizarea procedurii: formarea unui nou comportament suplimentar. Acest comportament va înlocui comportamentul problematic „mușcarea mâinii” a cărei funcție este „Captarea de Atenție”. Și anume, în acele momente în care un adult va fi ocupat. Formarea unui nou comportament va permite copilului să-și petreacă timpul liber în mod independent.

3. *Formarea diferențierii.* Este planificată utilizarea tehnicii: formarea diferențierii. Această abilitate îl va ajuta pe Mark să distingă în ce mediu este posibil să arate un comportament suplimentar format anterior.

Descrierea criteriilor de revizuire a metodelor de corectare. Selectarea metodelor de corectare va fi revizuită la 30 de zile de la aplicarea protocolului. Criteriul de revizuire în decurs de 30 de zile este ales ținând cont de faptul că comportamentul lui Mark de a mușca mâinile provoacă disconfort lui și celor din jur. Datorită faptului că comportamentul înrăutățește calitatea vieții copilului și a rudelor acestuia, este necesar să se verifice în această etapă cât de eficiente sunt metodele de corectare a comportamentului. Pe baza urmăririi comportamentului, se poate determina dacă tehnicile sunt adecvate pentru un anumit copil sau dacă trebuie făcute modificări ale planului de intervenție pentru comportamentul vizat.

Concluzii. Comportamentul problematic este una dintre cele mai frecvente probleme în lucrul cu copiii cu TSA. Are un impact negativ asupra dezvoltării mentale, personale și sociale. În cadrul analizei comportamentale aplicate, este foarte important să putem defini și descrie corect descrierea topografică și funcțională a comportamentului. Este foarte important și scrupulos să urmărim pașii principali în studiul funcțiilor comportamentului țintă. Alegerea strategiilor de corectare a comportamentului țintă se realizează întotdeauna ținând cont de abilitățile formate deja prezente în repertoriul copilului. De asemenea, la expirarea perioadei de revizuire a criteriilor, se fac modificări în planul comportamental al copilului pentru a facilita și în mod eficient educația ulterioară.

Referințe:

Meleshkevich, O. V. Copii speciali. Introducere în Analiza Comportamentală Aplicată (ABA): principii pentru corectarea comportamentului problematic și strategii pentru predarea copiilor cu tulburări din spectrul autist și alte dizabilități de dezvoltare. Samara: Bahrahk -XM, 2014. 208p.

Morozova S. S. Autismul: munca corecțională în forme severe și complicate - M.: VLADOS, 2007. 176 p.

Lovaas, O. I. Terapia comportamentală și funcționarea normală educațională și intelectuală a copiilor mici cu autism / O. I. Lovaas // Revista de consultații și psihologie clinică, 1987, Nr. 55, p. 3-9.

Skinner, B.F. Comportamentul organismelor. M.: Operant, 2016. 368 p.

Alonim HA, Schayngesicht G., Liberman G., Tayar D., Yalin N. Identificarea semnelor timpurii de autism în First Year of Life. // Jurnalul Israelian de Pediatrie. 2011. vol.76, p. 55-77.

Koegel LK, Koegel RL Motivarea comunicării la copiii cu autism. // E. Schopler, GB Mesibov (Eds.), Învățare și cogniție în autism. -New York: Plenum press. 1995, p. 73-87